

NÁŠ CÍL

Filipským 3,4b-14

Z textu ap. Pavla, který jsme četli, na nás dýchá jeho houževnatý zápas plný těžkostí a nebezpečí, ale také plný naděje. Naděje, protože to není zápas do prázdna. Zastavme se u jeho vyznání: „*Běžím k cíli*“ (v. 14). Když jdeme na výlet s malými dětmi, ptají se často: „A kdy už tam budeme?“ Děti potřebují vědět kam se jde a jak dlouho to bude trvat. Můžeme o tom s nimi mluvit, aby se mohly aspoň trochu zorientovat. Výlety naslepo (dojdeme kam až dojdeme) bývají pro menší dítě dosti těžké. Výlet bez cíle se v jejich představách může rovnat výletu bez konce. Nekonečné šlapání. Podobně to ale funguje i u nás. Nejen děti na výletě, ale i my v životě potřebujeme mít před očima nějaký cíl. Něco, k čemu chceme dospět. Dovedeme si asi představit, jak těžký život mají ti, kdo na vše již rezignovali a nic ve svém životě už neočekávají. To není život. To je přežívání, pouhá vegetace. Je to právě dobrý cíl, který životu dodává chuť, motivaci, zapálení, horlivost, houževnatost, nasazení. Bojovat bez cíle je mimořádně složité, snadno se dostaví rezignace. Proč se namáhat, když není pro co se namáhat? Prezident TGM to vystihl slovy: „Člověk mnoho vydrží, má-li cíl.“ Můžeme dodat opak – pokud ho nemá, vydrží jen málo.

Mít v životě nějaký cíl, to je potřeba, kterou má každý člověk. Moc dobře to cítíme, když náš život cíl ztrácí. To pak svět zšedne, radosti zblednou, člověka jakoby přikryje temný a těžký příkrov, zmocní se ho pocit zbytečnosti, marnosti a nesmyslnosti všeho. Zmocní-li se nás však nějaký cíl, pak jakkoli může být obtížné k němu dospět, v našich žilách se rozproudí netušené síly, překonáváme překážky, klesáme a znovu se zvedáme a bojujeme, protože cíl je naší motivací, hnacím motorem. Čím větší a slavnější ten cíl bude, tím větší bude i naše houževnatost. Proto také velice záleží na tom, pro jaké cíle se nasazujeme. Zda to nejsou jen chiméry, vzdušné zámky, prázdné bubliny. Nelze nevidět, že mnohé cíle, za kterými se jako lidé honíme a pro které cedíme krev a pot, se ukáží marnými. A tak neplatí jen výzva „měj svůj cíl“, ale také „měj dobrý cíl“, pro který stojí zato bojovat, ba i umřít. Apoštol Pavel takový cíl našel a běžel k němu, seč mu síly stačily. A co pro něj bylo tím cílem?

Cíl ap. Pavla a dalších

Povězme si nejprve něco o osobnosti ap. Pavla. Pavel byl svým založením horlivcem. Z celého jeho života sálá usilovný „tah na bránu“. Byl takovým už před svým obrácením ke Kristu. Proslul tehdy jako horlivý farizeus, tedy žid nejpřísnější židovské odnože. Co se týče poslušnosti Moj. zákona – byl bez úhony. Sám říká, že pokud by se někdo mohl vychloubat vnějšími věcmi – on tím víc. Měl všechno, co patřilo ke vzornému židu jeho doby. Mnohé převyšoval svou horlivostí.

Ve své náboženské horlivosti se ale také stal fanatikem, který pro zachování židovské víry neúnavně pronásledoval rodící se křesťanskou církev. Sám se k tomu doznává: „*jde-li o horlivost* – (byl jsem) *pronásledovatel církve*“ (v. 6). Byl posedlý touhou vymýtiti víru v Ježíšovo jméno mezi židy. Dokonce si vyžádal dekret od velekněží v Jeruzalémě, že může odjet do ciziny, do syrského Damašku, aby zde mohl pokračovat v pronásledování církve – i mimo území Palestiny. Tehdy, u bran Damašku, prožil setkání s Kristem. S hrůzou pochopil jak velice se se ve své horlivosti mýlil. Do morku kostí prožil otřesnou skutečnost, že jeho zapálenost, byla úplně mylná. To patří k nejděsivějším prožitkům člověka: když zjistí, že to, pro co celý život žil a pro co se tolik namáhal, byl omyl. Tehdy se celý život kácí jako domeček z karet. A to se stalo Pavlovi. To všechno byl omyl. A kdyby jen jeho omyl. Pavel ničil životy mnoha nevinným lidem.

Pavel ovšem neprožil jen zhroucení svých cílů a plánů. Prožil také Kristovo odpuštění, milost a stal se z něj nový člověk s novým cílem. Osobnostní založení mu ale zůstalo. Zůstal pořád horlivcem. Ovšem nyní horlivcem proměněným, horlivcem pro Krista a pro misijní službu mezi pohanskými národy středomoří, což se mu nakonec stalo i osudným. Zemřel stětím mečem v hl. městě Římě za pronásledování za císaře Nerona. Nyní ovšem už ničeho nelitoval. Když byl horlivým farizeem, čekala ho možná velká kariéra. To je lákavý cíl. Když se stal svědkem Kristovým, začaly mu velké problémy. Sám okusil útrap a pronásledování nepočítaně. Nakonec byl popraven. Vedle duchovní a mocenské kariéry, kterou si mohl vybudovat, stojí protivenství a potupná smrt na popravišti. A přece by Pavel za nic neměnil. Má totiž Krista. Poznal nejen, že existuje, že je Boží Syn. Poznal i jak velikou milost a odpuštění mu daroval. Ve světle Kristově proto Pavlovi všechno ostatní bledne. Vedle Krista stojí všechny lidské slávy a hodnosti jen jako „chudí příbuzní“. Nic a nikdo mu nemohl dát víc, než mu dal Kristus. S pohledem upřeným na něj vede svůj nesmírně těžký a tehdy i životu nebezpečný zápas o to, aby Kristovu milost a lásku mohlo poznat co nejvíce lidí. Pavel poznal cíl, pro který stojí zato žít i umřít. A není nic většího, než když člověk takový cíl, který ho nezklame, najde.

Cesta k cíli

Pavel má velký cíl, jímž je mu Kristus sám a společenství s ním na věky. Popisuje ho různými slovy: Získat „nebeskou cenu“, získat „Boží povolání v Kristu Ježíši“, získat „dokonalost“, získat „Krista a být nalezen v něm“, „poznat Krista a mít podíl na jeho vzkříšení“. To jsou všechno výrazy, které Pavel v našem textu používá, aby vykreslil, co je cílem jeho života. Vděčně se k nim připojujeme i my.

S tím ovšem vyvstává další otázka. Máme před očima Boží cíl, ale ještě v něm nejsme. Má Pavel nějakou radu na cestu k němu? Opět se nám svěruje s tím, jak to prožívá on sám a je v tom inspirace i pro nás: „*Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; **běžím** však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus Ježíš. Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: **zapomínaje** na to, co je za mnou, **upřen** k tomu, co je přede mnou, **běžím** k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši*“ (v. 12-14).

Na cestě do Božího království je pro Pavla podstatné, že „běží“. Ví o sobě zcela realisticky, že není dokonalý, ví, že ještě není hotov. Jakkoli je příkladem v horlivosti, v obětavé službě, v poznání a vytrvalosti víry a jakkoli dokonce dává sám sebe za příklad druhým k následování, tak to přece nečiní s pýchou, že on už je ten dokonalý. Ví, že tomu tak není. Tím se ovšem nedá znervóznět natož zastavit v běhu. Ví, že Kristova milost je větší než jeho slabosti. Pavlův běh k cíli není během zoufalce, který se snaží zasloužit si Boží milost, přičemž ví, že to nedokáže. Jeho běh je jiný. On ví, že Bůh ho již přijal, že Boží milost v Kristu je tu i pro něho. A v této důvěře běží životem. Tato milost jej drží a pohání, motivuje a dává sílu, aby vydržel. Pavel běží a namáhá se, ale je to Boží milost, co ho nese k cíli.

Proto může říci: „*Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: **zapomínaje** na to, co je za mnou, **upřen** k tomu, co je přede mnou*“ (v. 13). Boží milost Pavla nese a díky ní může zapomínat na to, co bylo a stále oživovat pohled na cíl. Je velice tíživé, když nás něco starého v životě tak trápí a blokuje, že nám to brání jít v životě dál. Bývají to různé hříchy a selhání, jichž jsme se dopustili. Trápí nás a nemůžeme na ně zapomenout. Pořád se nám vrací. Anebo to mohou být nejruznější zklamání a zranění života. Když jsme se s někým ve zlém rozešli a není možnost to napravit. Nebo nás někdo ponižil, urazil, zradil, oklamal a my to ze sebe nedokážeme dostat. Je jistě mnoho věcí a prožitků, které nás mohou na dlouho zablokovat. Pavel může vyznat - „*zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou **běžím** k cíli.*“

Jak jsme si pověděli, Pavel měl za sebou dosti nepěknou minulost. Tvrdě pronásledoval křesťany. Dost velký škraloup, který se s ním mohl táhnout až do smrti. Pavel to nezlehčuje. Ví, jak odporné a nízké to bylo. Několikrát se k tomu ve svých listech vrací a doznává to. Na jednom místě dokonce napíše, že je „prvním z hříšníků“ pro to, co dělal (1Tm 1,15). Nic nebagatelizuje, nic nemaluje narůžovo. Ale přes to všechno prožil, že mu Kristus odpustil, a že to už nemusí za sebou táhnout jako kouli na noze: „*Předtím jsem byl rouhač, pronásledovatel a násilník. A přece jsem došel slitování, protože jsem ve své nevěře nevěděl, co dělám. A milost našeho Pána se nadmíru rozhojnila, a s ní víra i láska v Kristu Ježíši*“ (1Tm 1,13-14). Pavel nad svou minulostí jen tak nemávl rukou. Plně si uvědomoval dopad svých činů. Ale díky Kristu a jeho milosti a odpuštění to mohl u něho nechat, složit to u něj a víc se tím nevláčet. Byl svobodný. Jak je to slavné, když můžeme u Ježíšových nohou složit všechno, co nás blokuje, brzdí a stahuje do temnot. Jeho milost to všechno unese, když se jí svěříme. Jak je to slavné, když můžeme říci: „*Zapomínaje na to, co je mnou*“. Už se s tím nemusím vláčet. Můžu se volně nadechnout čerstvého vzduchu. To nám chce Ježíš dát.

Ale není tu jen „zapomínaje“. To by bylo málo, kdyby tu zároveň nebylo onoho „upřen k tomu, co je přede mnou.“ Pohled na minulost dodává Pavlovi pocit usmíření. Pohled na budoucnost mu dodává motivaci k běhu. Je tu veliký a slavný cíl. Natahuji k němu ruku, jsem k němu upřen. Jakkoli to není jednoduchý běh, přes všechny překážky, které mě strhávají vzad, běžím. Kristus, který je se mnou na cestě a zároveň čeká v cíli, je mou silou a nadějí. Tato vidina cíle dává sílu kostem a vytrvalost – že stojí za to běžet a vytrvat.

Náš cíl?

Když hledíme do své budoucnosti, hledíme tam možná s úzkostí, možná s nadějí a možná také nic nečekáme, nechává nás to lhostejnými. Ap. Pavel rozšiřuje naše úvahy o minulosti a budoucnosti. Vede nás ke Kristu, k jeho milosti a odpuštění a k veliké a slavné naději Božího království. Pavel z Boží milosti mohl zapomenout na to, co bylo, co ho tížilo a co ho strhávalo zpět. Svazující pouta minulosti byla zpřetrhána. Může to být i naší zkušeností. Kristus chce i naši minulost přikrýt svou milostí, odpuštěním a uzdravením. Prožili jsme to už? Pavel ale také upírá zrak do budoucna k naději Boží, k cíli, který je větší než všechny naše naděje a očekávání. Je pro nás tento výhled motivací? Nejsme někdy až příliš zabydleni v tomto světě, že nás pohled k cíli už příliš neuchvacuje? Byla by to škoda. Ať dá Pán Ježíš mír a usmíření do našich srdcí, když hledíme do minulosti a ať dá touhu, dychtivost a životu víru, když hledíme do budoucnosti, neboť je to budoucnost Boží. AMEN

10.3.2013 M. Žemlička